İranda neftçilər və həkimlər də etirazçılara qoşuldular

İranda mövcud rejimə qarşı kütləvi etiraz aksiyaları səngimək bilmir.

Sentyabrın 16-da Tehranda 22 yaşlı Məhsa Əmininin hicaba görə əxlaq polisi əməkdaşları tərəfindən saxlanması və sonradan vəfat etməsinə etiraz olaraq ölkənin bir neçə şəhərində aksiyalar keçirilməyə başlayıb. Hazırda etirazlar müxtəlif sahələr, iqtisadiyyat, sosial və etnik bərabərsizlik, qeyri-adekvat cəzalar, ilk növbədə edam hökmləri və digər məsələlərlə bağlı məsələləri əhatə edir.

Dünən aralarında onlarca tanınmış simanın da olduğu yüzlərlə yazıçı, tərcüməçi, tədqiqatçı və mədəniyyət fəalı bəyanat yayıblar. Yazarlar İranda yeni edam dalğasına qarşı çıxış edib və "bu bədnam prosesə" tezliklə son qoyulmasını istəyiblər.

"Günaz.tv" telekanalı bəyanatdan sitat gətirir: "Biz - bu bəyanatı imzalayanlar, edama, bu mütəşəkkil hökumət qətlinə qarşı olduğumuzu bəyan edir və İran xalqı ilə birlikdə bu prosesə son qoyulmasını tələb edirik".

Məlumata görə, bəyanatı Dariuş Aşuri, Murad Fərhadpur, Yusif Abazəri, Firuzə Mühacir, Nazi Əzima, Fatimə Vəlyiani, Abbas Müxbir və Möhsün Yelfani kimi tanınmış simalar imzalayıblar.

Əslən Güney Azərbaycanın Həmədan şəhərindən olan və Norveçdə yaşayan Nobel mükafatı laureatı, insan haqları müdafiəçisi Şirin İbadi vətəndaşlara müraciət edərək İran banklarında olan bütün əmanətlərini çıxarmağı xahiş edib.

O, dekabrın 18-də yaydığı görüntülü mesajında insanları İran hökumətinin xidmətində olan bütün qurumların boykot edilməsinə çağırıb.

İnsan haqları müdafiəçisi xüsusilə son illər Tehran rejiminin repressiyaları şiddətləndirdiyini və artıq bu rejimin xalqın iradəsinə əhəmiyyət vermədiyinin hamıya sübut olunduğunu deyib.

Məhsa Əmininin öldürülməsindən sonra başlayan ümumxalq nümayişlərini Tehran hökumətinin quruluşuna ciddi zərbə vurduğunu deyən İbadi vətəndaşlara, bu rejimin qulluğunda olan bütün qurumlara qarşı barışmaz mövqe tutmalarını tövsiyə edib.

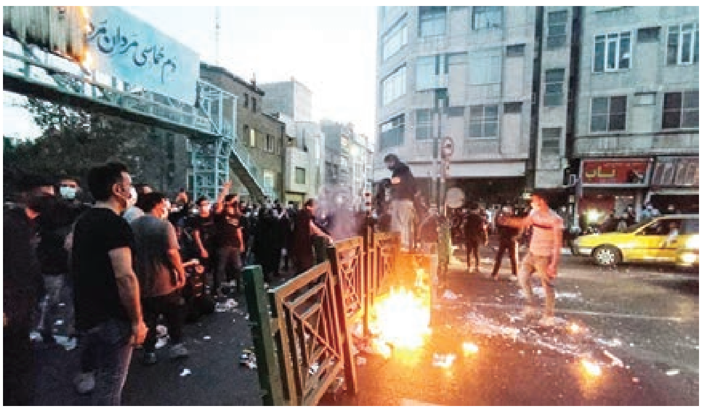

Nobel mükafatı laureatı öz çıxışında bildirib ki, banklar ölüm respublikasının qırğın maşınının iqtisadi qoludur və bu qurum artıq xalqa xidmət etmir.

"Tasnim" Agentliyinin xəbərinə görə, "Kommivoyajor" filmində rol alan məşhur iranlı aktrisa Təranə Əlidosti İslam Respublikasında yalan məlumat yaymaq və anti-İran hərəkatını dəstəkləmək ittihamı ilə həbs edilib.

Qeyd edək ki, "Kommivoyajor" filmi 2017-ci ildə xarici dildə ən yaxşı film kimi "Oskar" mükafatına layiq görülüb.

Qum Tibb Universitetinin İctimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin yaydığı məlumata görə, dekabrın 18-də 4 molla soyuq silahla hücuma məruz qalıb. Din xadimlərinin vətəndaşların geyim tərzlərinə irad bildirməsi, onları təhqir etməsi səbəbindən döyüldüyü bildirilir.

Mollalardan ikisi ambulator müalicədən sonra evə buraxılıb, ikisi isə ağır vəziyyətdə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Bildirilir ki, son illərdə İranın müxtəlif yerlərində mollaların vətəndaşların şəxsi həyatına müdaxilələri onların döyülməsi, bir sıra hallarda isə öldürülmələri ilə nəticələnib. Məsələn, son bir neçə ay ərzində Qum, İsfahan, Tehran, Günbədi Kavus, Zahidan bölgələrində onlarca mollaya hücum edilib və onlardan dördü həlak olub.

İranın cənubunda yerləşən bir sıra neft şirkətlərinin işçiləri də etiraz aksiyalarına qoşulublar. Pars Neft-Qaz Şirkəti, Cənub Neft Zonaları Milli Şirkəti və bir neçə digər neft və neft-kimya şirkətinin işçiləri mövcud iqtisadi duruma, onlara verilən və yerinə yetirilməyən vədlərə etirazlarını bildirirlər.

İranda 2 nəfərin təhlükəsizlik məmurlarını öldürməsi ittihamı ilə edam olunmasından sonra hər gün şübhəli ölüm halları qeydə alınır. Dekabrın 17-də əslən azərbaycanlı Ayda Rüstəmi adlı həkimin öldürüldüyü açıqlanıb. Bu həkimin gizli şəkildə etiraz aksiyalarında yaralanan şəxsləri müalicə etdiyi qeyd olunur.

Telekanalın yaydığı son məlumata görə, bir qrup səhiyyə sistemi işçisi müraciət yayaraq dekabrın 19-dan 3 gün müddətinə tətil aksiyasına başlayacaqlarını bildiriblər.

Həkimlər və səhiyyə işçiləri gənc həkim Ayda Rüstəminin təhlükəsizlik məmurları tərəfindən öldürülməsinə etiraz əlaməti olaraq işi dayandıracaqlarını bildiriblər.

Qeyd edilir ki, İranda etiraz aksiyaları başlayandan bu günə kimi Ayda Rüstəmidən başqa daha iki türk həkim, zəncanlı Pərisa Bəhməni noyabrın 4-də Tehranda, məlikanlı Aylar Həqqi isə noyabrın 16-da Təbrizdə hökumət məmurları tərəfindən güllələnərək öldürülüblər.

Norveçdə yerləşən İran İnsan Haqları Təşkilatı (IHR) Məhsa Əmininin ölümündən sonra İslam Respublikasını bürümüş kütləvi etirazlarda 469 nəfərin öldürüldüyünü bildirib.

Təşkilat İranın 31 əyalətindən 26-da etiraz aksiyalarının qurbanları ilə bağlı son məlumatları təqdim edib.

IHR-in məlumatına görə, ən çox ölənlər əhalisinin əksəriyyətinin sünni müsəlman olduğu Sistan-Bəlucistan əyalətindədir. Burada iğtişaşlar zamanı 130 nəfər həlak olub.

Hüquq müdafiəçiləri qeyd edirlər ki, həlak olan nümayişçilərdən 32-si qadın, 63-ü azyaşlıdır.

Norveçli hüquq müdafiəçiləri bildiriblər ki, həbsdə olan azı 39 nümayişçinin işi ölüm hökmü tələbi ilə məhkəməyə göndərilib, onlardan 11-i artıq hakimlər tərəfindən edam cəzasına məhkum edilib.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2022.- 20 dekabr.- S.8.